

Suttascripziun candidata / candidat:

Lieu / data:

Rumantsch grischun

Puncts total: 100

Durada: 90 minutas

1. Chapientscha dal text:	25	3. Produenziun da text:	25
2. Vocabulari:	25	4. Grammatica:	25

Vegn emplenì dals magisters che curregian

Correctura	data:	visum:	puncts:
1. Chapientscha dal text			
2. Vocabulari			
3. Produenziun da text			
4. Grammatica			
puncts cuntanschids total ►			

Controlla	data:	visum:	puncts:
1. Chapientscha dal text			
2. Vocabulari			
3. Produenziun da text			
4. Grammatica			
puncts cuntanschids total ►			

Controlla posteriura	data:	visum:	puncts:
1. Chapientscha dal text			
2. Vocabulari			
3. Produenziun da text			
4. Grammatica			
puncts cuntanschids total ►			

--

1. Chapientscha dal text

Respunda **a basa dal text legi** uschè exact sco pussaivel a las suandantas dumondas.

Adatg! Las respostas ston vegnir formuladas cun **frases entiras!**

1. Co gustan ils *Smarties* cotschens?

1 p	
-----	--

2. Tge exact faschevan ils umens en Norvegia pli baud per chattar ina dunna?

2 p	
-----	--

3. Tge atgnadads avevan ils giomers da mistgel a l'entschatta? Descriva trais.

3 p	
-----	--

4. a) Pertge han las chauras entschet a differenziar colors? (1 p)

- b) Tge consequenza ha quai gì per ils giomers? (1 p)

2 p	
-----	--

--

5. Da tge èn las chauras sa nutridas, suenter ch'ìls giombers eran sa zuppads?

1 p	
-----	--

6. Pertge exact vegnivan ils giombers numnads *Smarties*?

2 p	
-----	--

7. Pertge èn ils giombers d'aventads ina mulesta?

1 p	
-----	--

8. Tge ha in conditer perdert scuvert en connex cun ils giombers?

1 p	
-----	--

9. Pertge èn ils giombers d'aventads in hit tranter il dultschim?

1 p	
-----	--

--

10. Pertge han ins agiuntà lentinas da tschigulatta cun autras colurs?

1 p	
-----	--

11. Constattan las suandantas pretensiuns tenor il text che ti has legì? Fa ina crusch en il dretg lieu (correct u fauss).

	correct	fauss
A) Las muntaneras da chauras dumbravan dapli che milli animals.	☐	☐
B) Questa spezia da chauras datti oz anc adina.	☐	☐
C) Ils envierns eran pli curts da lez temp.	☐	☐
D) Ils verms sulfurics derasan ina bun'odur.	☐	☐
E) Ins sa exactamain, pertge che las chauras ollandaisas èn svanidas.	☐	☐
F) Ils giombers mangiavan gugent chips.	☐	☐
G) Per cuntanscher il medem gust, vegn agiuntà fier artificial en la producziun industrialala dals <i>Smarties</i> .	☐	☐
H) Las chauras, che mangiavan gugent ils giombers, vivevan oriundamain en las Alps ollandaisas.	☐	☐
I) La gronda part dal corp dals giombers è il magun.	☐	☐
J) Il conditer venda ils <i>Smarties</i> en satgets da plastic.	☐	☐

10 p	
------	--

Chapientscha dal text: 25 p	
------------------------------------	--

--

2. Vocabulari

I suondan varsaquantas dumondas da vocabulari.

2.1. Sinonims

Inditgescha mintgamai **in sinonim (mo in pled)** per ils suandants plets or dal text, uschia ch'il text resta correct! (Exempel: martgà = fiera, magher = satigl)

1. (lingia 6) (la) muntanera _____
2. (lingia 9) (il) territori _____
3. (lingia 21) (il) problem _____
4. (lingia 36) (la) raschun _____
5. (lingia 56) crappar _____

5 p	
-----	--

2.2. Antonims

Numna mintgamai **in antonim (mo in pled, excepziun: Il pronom reflexiv è pussaivel)** per ils plets inditgads! (Exempel: grond ≠ pitschen, citad ≠ vischnanca; **betg lubi: grond ≠ betg grond**)

1. (lingia 12) (la) fradaglia _____
2. (lingia 18) (l') attatgader _____
3. (lingia 42) natiral _____
4. (lingia 52) flaivel _____
5. (lingia 62) agiuntar _____

5 p	
-----	--

--

2.3. Explicaziun da plets

Explitgescha cun **frases entiras e correctas** las suandantas expressiuns che cumparan en il text. Per l'explicaziun na dastgas ti betg duvra il pled sez!

1.	(lingia 28)	magliadrun(a)	<hr/> <hr/> <hr/>
2.	(lingia 38)	il rempar	<hr/> <hr/> <hr/>
3.	(lingia 45)	la scuverta	<hr/> <hr/> <hr/>

6 p	
-----	--

2.4. Professiuns

Chatta per mintga descripziun da vart sanestra la professiun exacta. Guarda l'exempel.

	Descripziun	Professiun
	Exempel: Insatgi che fa turtas, pralinas ed auters products cun zutger.	Exempel: <u>conditer u conditra</u>
a)	Insatgi che repara in velo u in auto.	
b)	Insatgi che porta a maisa las bavondas u ils pasts en in'ustaria.	
c)	Insatgi che fa paun.	
d)	Insatgi che planta flurs e plantas.	
e)	Insatgi che tgira e cuntsha ils dents.	
f)	Insatgi che fa mobiglia da lenn.	

3 p	
-----	--

--

2.5. Nomens (substantivs) cumponids

Tge dus plets da vart sanestra furman ensemen in nomen (substantiv) cumponi? Scriva il pled da vart dretga. In exempel è fatg, 6 plets mancan.

fier	Exempel:
taila	<u>fier-chaval</u>
barba	_____
chaval	_____
filien	_____
pign	_____
chaschiel	_____
nas	_____
chaura	_____
isch	_____
flur	
sang	
chasa	
sulegl	

6 p	
-----	--

Vocabulari: 25 p	
-------------------------	--

--

3. Produenziun da text

Inventar insatge

Inventar insatge dovra fantasia e perseveranza. Descriva (plain fantasia) in'invenziun che stuess anc vegnir fatga tenor tai.

Resguarda las suandantas dumondas:

- Per tge exact fiss l'invenziun buna u necessaria?
- Co exact duess l'invenziun funcziunar?
- Tge fissan las consequenzas da l'invenziun?

- *Scriva in text cun almain **150 plets** en frastas entiras e bain formuladas!*
- *Guarda da duvrrar in stgazi da plets varià e da betg repeter patratgs fitg sumegliants!*
- *Structurescha bain il text!*
- *Metta in **agen titel** che va bain a prà cun il text!*

Sin pagina 10 chattas ti plaz per in sboz da tes text.

--

<p>Quants peds has ti duvrà? Inditgescha qua il dumber.</p>	<p>_____ peds</p>
---	-------------------

cuntegn (max. 10 p)	
stil (max. 5 p)	
grammatica (max. 5 p)	
ortografia (max. 5 p)	
TOTAL: 25 p	

Producziun da text: 25 p	
---------------------------------	--

--

Sboz per la producziun da text (part 3)

Sin questa pagina has ti plaz per tias ideas, per la planisaziun e per il sboz da tia producziun da text.

Questas notizias **na** vegnan **betg** validadas.

4. Grammatica

4.1. Ils temps

Transpona ils verbs da quest'istorgia da fantasia en la furma correcta dal passà (perfect, imperfect, plusquamperfect) e metta ils eventuais ulteriurs plets en la parantesa en il dretg lieu. Guarda l'exempel a l'entschatta dal text.

Pli baud, dal temp cura ch'ils mailers **avevan** (avoir) anc dapli che dus roms e lur fritgs _____ (consister) per gronda part da lain, na _____ (esser) la purschida da mangiativas betg anc uschè multifara tar nus sco ozendi. Verdura e fritga _____ (vegnir) surtut mangiada, cura che la charn da mamut da la davosa chatscha _____ (ir) a fin. Tgi che _____ (mangiar) chaussas blauas, verdas u melnas _____ (valair) sco pauper u ranver.

Questa moda da sa nutrir _____ (sa midar) fermamain cun la scuverta da las malsognas chaschunadas entras la mancanza da vitamins. Tuttenina _____ (pudair, ins) observar iertins cun verdura e fritga, zuppads davos las chasas. Quests _____ (esser) derasads en emprima lingia tar famiglias cun blers uffants che na _____ (avoir) strusch pli dents. La tendenza da mangiar verdura e fritga sco garnitura _____ (vegnir, era) populara en las citads. Per quest motiv _____ (avrir, in Franzos innovativ) l'emprim süpermarché (butia) da fritga e verdura a Paris. Quai _____ (esser) pussaivel grazia ad in champ da praschuniers ch'el _____ (cumprar) dador la citad e nua ch'el _____ (sfurzar) quests umens da cultivar verdura.

Ses süpermarché _____ (avoir, dalunga) grond success.

8 p	
-----	--

4.2. Colliar frاسas

*Colliescha las duas frاسas cun agid da las conjuncziuns **da**, **per** u **senza** e cun duvrar in verb en l'infinitiv. Mintgatant na vegnan betg duvrads tut ils plects.*

Exempel:

Ils giomers èn sa rendids en la planira. Là sa protegian els da las chauras.

Ils giomers èn sa rendids en la planira, per sa proteger (là) da las chauras.

1. Ella telefonescha a l'hotel. Ella reservescha ina chombra.

2. Nus avain bandunà l'ustaria. Nus n'avain mangià nagut.

3. En l'abitaziun na dastg'ins betg avoir chauns. Quai è scumandà.

4. L'ortulan va per la sprizza. El bogna las flurs.

5. La patruna ha vendì la firma. Ella n'ha dumandà nagin.

6. In di vegn Max a chattar la dunna da ses siemis. El è persuadì da quai.

6 p	
-----	--

--

4.3. Adjectivs

a) *Suttastritga en la suandanta passascha dal text (lingias 11-19) tut ils adjectivs. Guarda l'exempel. Sche ti suttastritgas in pled che n'è betg in adjectiv, vegn deduci in mez punct. (4 p)*

Characteristic per quests giomers da mistgel era lur resistenza fenomenala a la fradaglia, ina qualitat insolita per giomers. Uschia pudevan els survivor facilmain ils envierns temprads avant ils temps da glatsch. Cuntrari als dirs envierns suenter ils temps da glatsch eran ils envierns avant ils temps da glatsch miaivels e main fraids, els cuzzavan dentant pli ditg. [...] Auter ch'ils giomers enconuschents a nus, n'avevan ils giomers da mistgel ultra da quai era naginas zangas per sa proteger da lur inimis. Lur [...] protecziun encunter attatgaders era ch'els eran abels da trair en tut lur membra sco ina tartaruga e ch'els vegnivan uschia scumbigliads cun crappels.

b) *Transfurma ils plects da vart sanestra en in adjectiv. Guarda l'exempel. (2 p)*

Exempel:

temp	<u>temporal</u>
resistenza	_____
fradaglia	_____
qualitad	_____
glatsch	_____

6 p	
-----	--

--

4.4. Ortografia

Curregia las suandantas frsas. En mintga frasa sa chatta in sbagl. Scriva l'entira frasa a moda correcta.

	Pleds	Tia soluziun
Exempel:	<i>El abita a cuira.</i>	<i>El abita a <u>C</u>uira.</i>
a)	Mia sora è puspe malsauna.	
b)	Quai è ina immens bela flur.	
c)	El ha vendi ses segund velo.	
d)	Betg tut ils talians vivan en lur patria.	
e)	Tge has ti fatsch ier?	

5 p	
-----	--

Grammatica: 25 p	
-------------------------	--

--